

Als possibles lectors

Els diàlegs que oferim al lector en aquesta obra són diàlegs que fan camí caminant. No pretenen donar respostes, ni veritats absolutes. S'obren mentre van fent-se, oferint itineraris d'exploració i reflexió al lector. Us convidem a seguir les petjades dels pensaments i emocions que van provocant aquests dirs de dir dient. Aquests diàlegs demanen temps i reflexió meditada, un exercici valuós i necessari en la nostra època. Davant la degradació i l'enterboliment de la ment (provocats per la digestió excessiva de paraules precipitades, irreflexives, irrespectuoses i deshumanitzadores), l'única defensa que ens pot salvar del perill de la deshumanització és enfortir la nostra facultat de pensar, és a dir, tractar d'exercitar els músculs de les nostres capacitats intel·lectuals i el nostre enteniment. Sense oblidar mai, però, que hem de tenir ben oberts, sempre, els ulls del cor.

Lindau, Salzburg, La Seu d'Urgell 2023-2024

Miralls del jo

—Què, no arribem?

—Sí, ja arribem.

—Fa hores que dius el mateix, i jo no veig cap lloc al que puguem arribar o al que estiguem a punt d'arribar.

—La fi no es veu, però és a prop.

—La fi? Quina fi?

—La del camí que ens porta a on hem d'arribar.

—I què hi anem a fer?

—Anem al mercat dels miralls.

—Al mercat dels miralls?

—Sí, al mercat dels miralls.

—I què hi hem de fer al mercat dels miralls?

—Mirar si en trobem algun d'aquests miralls en els quals un es pot veure a si mateix i retrobar-se.

—Veure's a si mateix? Si ho haguessis dit, ens podríem haver estalviat tot el camí. A Cal Barber hi ha prou bons miralls. Cada vegada que m'afaita, em veig. Em fa veure que quedo molt bé. I dius "trobar-se"? Jo no necessito trobar-me, ni estic perdut ni m'he perdut mai. Tu t'has perdut

alguna vegada? Com et vols trobar si no hi ha manera de deixar d'estar amb tu mateix? Per a trobar-se, primer s'ha d'estar perdut o perdre's, i això és impossible si parlem de nosaltres mateixos.

—Hi ha trobar-se, que no té res a veure amb estar perdut o haver-se perdut. És un trobar-se que té a veure amb reconèixer-se, amb saber realment qui és un mateix i quina és la fi del nostre viure, la fi que ens justifica, justificant la nostra existència.

—Com? Un trobar-se que és un reconèixer-se? Com? Em dius que no et coneixes i que necessites un mirall especial per arribar a conèixer-te? És ben fàcil, ja t'ho dic jo: tu ets en Joan. Des del teu naixement i fins ara has estat i ets el Joan. I com ets també t'ho puc dir; et conec des que eres un infant.

—No, no és aquest el trobar i reconèixer que cerco. No cerco el meu nom, ni cerco el caràcter que em fa present als altres. Això és molt fàcil; com tu dius, tu mateix m'ho pots dir, aclarir o fer veure. El que jo que cerco, és el que em pertany i al que he de ser fidel. El jo que no s'evidència i que jo haig de trobar per a viure'l tal com es mereix. De manera que la meva vida sigui tan plena com ha de ser, arribant a la fi que em fa ser i em reclama. El mirall és la primera fita.

—La primera fita? Vols dir que després del mercat dels miralls hem de seguir encara fent camí cap a una altra fita? Encara no hem arribat i jo ja en tinc prou. Vull tornar a casa. A casa és on som el que som. No porta cap a res marxar de casa per anar a cercar-nos. És el mite del viatge que ens volen vendre i fer creure els creadors del turisme. No hi ha

viatge cap a nosaltres anant cap a fora, anant més enllà de la nostra llar. Au, tornem! Ja t'ajudaré a ser tu quan siguem a casa.

—No te n'adones. Hem d'arribar-hi. Llavors ja ho entendràs. Si trobem el mirall, et podràs veure i comprovar que hi ha un jo que t'és propi, el més propi, i que sobrepassa jo al que estàs acostumat habitualment.

—Bé, anem al mercat. Tu compres el teu mirall i després cap a casa, que hi falta gent. T'acompanyo perquè soc el teu amic, però no m'atabalis amb això dels "jos" que som i no som. Tu pots cercar, però jo no necessito cercar res, ni a mi mateix, ni el meu jo, ni cap altra cosa. Jo he nascut ben trobat, i restant amb mi no hi ha possibilitat de perdre'm, ni necessitat de retrobar-me.

—El mirall pot ser l'inici del camí.

—L'inici? Si dius que ja estem arribant, jo no vull sentir res més d'altres camins. Aquesta vegada bé que m'has enredat, però ara ja en tinc prou. Compra el mirall i cap a casa. I millor avui que demà.

—Torna si vols, jo no puc tornar. M'he decidit a fer camí, i ara l'haig de seguir; si no em semblaria que he traït al meu jo que m'empeny cap allà on ell és.

—Mare meva, no m'ho hagués imaginat. Amb lo bé que s'està a casa. Amb lo bé que estem al poble. I ara et veig ben confós quan em semblaves una de les persones més fermes i consolidades. Segur que has llegit el que no havies de llegir. Ja ho deia el meu padrí: hem de mesurar el que

llegim, com ho llegim i quan ho llegim. La paraula mal digerida ens pot emmalaltir l'enteniment.

—M'estàs dient que no hi toco?

—No, però és que...

—És que què?

—Res, home, que això de perdre i cercar el jo em sembla una cabòria nascuda de la confusió dels sentiments i del sentir. Com es pot dubtar que un viu amb si mateix des de sempre i per sempre?

—És que el jo que vivim cada dia en les nostres vides, per sobreviure sols o amb els uns o els altres, és més que el que sembla ser el simple jo.

—Vols dir que hi ha un viure que no és el viure que vivim cada dia amb el nostre fer i dir?

—Més o menys.

—Com que més o menys? És així o no? És això el que penses?

—Hi ha una buidor en el nostre interior que només podem acabar d'omplir si arribem a veure i comprendre qui som, quin és el nostre jo. Això no ens ve donat, no és el nostre nom ni les nostres circumstàncies... és més, és l'arrel de la nostra vida i ens assenyala el fruit que hem de donar si volem ser fidels a la nostra fi com a persones humanes.

—Mare meva, quin embolic! Amb lo fàcil que és rentar-se la cara i reconèixer-se cada matí amb joia.

—Veus allà? Ara sí que estem arribant. Aquelles cases són les de la vila i a l'altre costat hi ha el mercat.

—Au, doncs ves tu al mercat a comprar els teus miralls. Jo miraré si trobo algun lloc on es pugui esmorzar. Tinc una gana...

—Sí, tu sempre tens gana. No et pots esperar i acompanyar-me al mercat? Després podem anar plegats a esmorzar.

—No, millor hi vas sol. A mi tot això dels miralls no m'interessa massa. No m'interessa i m'atabala. Mira, allí sembla que hi ha una fonda: Fonda Cal Pal. Aquí t'espero. No tinguis pressa i fes el que hagas de fer. Jo em quedo ben tranquil aquí a la fonda. T'espero aquí assegut a la terrassa, a l'ombra d'aquestes figueres. I vigila, diuen que hi ha miralls que distorsionen la realitat. Au, fins després!

—Fins ara. De passada miraré si trobo alguna cosa per tu, algun mirall o potser algunes ulleres...

—Ni miralls ni ulleres. Estic molt content amb el que veig i com ho veig. L'únic que necessito, ara per ara, és esmorzar. Esmorzar i després marxar cap a casa abans que es faci de nit.

Dir la veritat?

—I saps allò que li va dir?

—No, què li va dir?

—No ho saps?

—No, no sé de què parles. Li va dir a ell o a ella?

—Això no ho sé segur; si fou a ell o a ella, el "li" tant pot ser ell com ella.

—No comencem amb la gramàtica... A veure, què li va dir?

—Doncs, que no sabia res del que havia passat realment. Segons ell, no és com tots diuen. Amb tant dir i tornar a dir, la realitat ha quedat ben amagada; l'han ben amagat. És com si ningú la volgués saber.

—Els no van ser? Si ho diu tot el poble, i els fets són com són...

—Qui diu que són com són? Podrien haver estat d'una altra manera. I això és el que ell diu. Bé, no ho diu a tothom, doncs té por del que puguin dir: que si és mentider, que si s'ha tornat boig... només li ho ha dit a ella, i ella m'ho ha dit a mi.

—Ah, això li ha dit a ella; no deies que no sabies exactament a qui li havia dit?

—Sí, li ha dit a ella, però no ho diguis a ningú.

—Però de què ens serveix saber-ho, si no ho podem dir a ningú?

—Saber la veritat és sempre útil; més que útil, és una necessitat. L'home, que és home, només pot viure respectant-se a si mateix i als altres si sap la veritat.

—Potser sí, però no li hauríem de dir algú? Al batlle? Al cap de la policia?

—Ara estan tots ben tranquils, després de tants dies de maldecaps i angoixes. Tothom està content de tenir una explicació dels fets i saber qui fou el culpable. No val la pena remenar la troca.

—Com es pot estar content de no saber la veritat i creure's el que és fals?

—És així; el convenciment pot tranquil·litzar consciències, encara que s'estigui convençut de quelcom que és en part fals o totalment fals. Si ara els expliquem la veritat, tots tornaran a pensar-hi, tots tornaran a estar preocupats i intranquils, pensant en el que va passar i en el que pot tornar a passar o passa. Jo crec que és millor que no diguem res.

—I per què m'ho dius a mi?

—He pensat que tu sí que ho has de saber iestic segur que no ho explicaràs a ningú més, oi?

—I com saps que jo puc viure amb la veritat, sabent la veritat, sense tenir la necessitat d'explicar-la, de fer-la saber, als altres?